

Natuurbelevingen in Frankrijk en Spanje

Dineke Kistemaker en Kees Verweij

Ditmaal zijn we, in plaats van naar het noorden, eens een keer naar het zuiden getrokken. De laatste jaren was het weer in de periode van mei en juni niet altijd zo geweldig. Vandaar, dat we een keer ons heil in wat meer zuidelijke streken wilden zoeken.

Tegen het midden van mei trokken we met onze caravan via België naar het noorden van Frankrijk, waar we 's avonds aankwamen bij het dorpje Montigny-le-Roi onder Nantes in de buurt van de autosnelweg. Het dorpje ligt bovenop een heuvel en helemaal bovenaan lag de camping, volgens de campinggids op de fundamenten van een oud kasteel. Verder werd er al in de campinggids gewaarschuwd voor een steile en nauwe opgang en dat klopte inderdaad. Om de toegang van de camping te bereiken, moest je beneden een behoorlijk snelle aanloop nemen om met auto en caravan deze steile heuvel te kunnen bedwingen. Bovenop moest je ook tijdig weer snel afremmen, wilde je niet met het hele gevaarte door een slagboom denderen. Het lukte zowaar allemaal en we zochten een mooi plekje voor de nacht. Van zomerweer was echter geen sprake, want er vielen in die nacht nog behoorlijk wat buien bij een matige temperatuur. Maar wie weet zou het zuidwaarts wel wat beter worden.

De volgende morgen trokken we bijtijds weer weg, want we hadden nog een lange rit voor de boeg. Het doel was het plaatsje Le Rosier aan de rivier de Tarne, aan de zuidwest kant van de Cevennen. Even boven Lyon sloegen we rechtsaf, in de richting van Clermont Ferrand en deze weg was voor een gedeelte heel nieuw met tal van nieuwe tunnels. Soms waren de hellingen behoorlijk steil en moest onze auto behoorlijk sjoeren.

Tegen het einde van de middag kwamen we aan op de camping Municipal de Brouillet in het plaatsje Le Rosier. Het lag bepaald niet onaardig tussen steile heuvels en vormde een aardige uitvalsbasis voor enkele tochten over de zgn. causses, hoogvlakten, die door rivieren als de Tarne, de Jointe en de Gardon scherp doorsneden worden. Rijd je beneden langs een van deze rivieren, dan rijzen de berghellingen soms honderden meters loodrecht omhoog.

Vroeger huisden boven deze causses tal van verschillende gierensoorten, maar in de loop van de vorige eeuw stierven deze uit, omdat men kadavers niet meer liet liggen. Met succes zijn daar aan het begin van deze eeuw weer gieren uitgezet. Zeker de Vale gier heeft zich sindsdien met succes kunnen voortplanten. Dit gebeurde vanuit een soort gierenstation, dat nu ook dienst doet als voorlichtingscentrum, waar men alles over deze gieren te weten kan komen. In de directie omgeving zagen we tal van broedende gieren, terwijl steeds weer groepen gieren boven ons hoofd zweefden. De volgende dag regende het behoorlijk, maar tegen het einde van de middag werd het droog. Vanaf de camping gingen we in de buurt wat wandelen en op een gegeven ogenblik ontdekten we de eerste orchideeën als

Aapjesorchis, Poppenorchis, Spinnenorchis, Wit bosvogeltje en Vogelnestje. Nou, dat beloofde veel goeds. De volgende dag was het redelijk weer en op de plek waar we de orchideeën hadden gevonden, gingen we verder op onderzoek uit. Zo zagen we op een gegeven moment een vogel, die leek op een Fluitier, maar het toch niet was. Het bleek om een Bergfluitier te gaan. Later, onder het genot van een kopje koffie, zagen we al dadelijk een Steenarend in de lucht, even later gevolgd door enkele Slangenarenden, die kennelijk aan het baltsen waren. Zij maakten daarbij allerlei geluiden, die we nog nooit eerder gehoord hadden. De vreugde was groot, toen we even later een Monniksgier in de lucht zagen. Niet alleen de Vale gier maar ook de Monniksgier is enige tijd geleden in dit gebied geïntroduceerd. Na vele jaren hier afwezig te zijn geweest, weten zij zich met succes te handhaven en zich zelfs te vermeerderen. Een andere leuke ontmoeting was met de Kuifmees, die bijna vlak langs de weg zijn uitbundige trillers liet horen.

Vanaf deze plek kronkelden we naar boven, naar de zgn. Causse Noir. Daarboven kwamen we op een soort hoogvlakte terecht, die deels met dennenbossen was bedekt. Temidden daarvan lagen wat open stukken, die o.a. rijkelijk bedekt waren met de ook bij ons bekende Brunel, een helderblauwe lipbloemige. Helaas nog geen orchideeën, maar dat zou later nog gebeuren. Wel zagen we even later een groepje Vale gieren vlak boven onze hoofden voorbij zweven. Van dichtbij zijn het toch wel heel imposante vogels, die het formaat van een Zeearend benaderen. Even verderop zagen we de eerste orchideeën langs de kant staan. Toen we gestopt waren, bleek het vooral om de Harlekijnorchis te gaan. Maar daar bleef het niet bij, want toen we een stukje verder liepen, kwamen we ook de Aangebrande orchis tegen. Opeens kwamen we ook een oude bekende tegen, nl. het Hondskruid, dat over een paar weken ook in onze Coepelduinen te vinden is. En of dat niet genoeg was, vonden we ook nog enkele exemplaren van het Soldaatje en de Spinnenorchis. Al verder rijdend, viel ons een heel grote orchidee op, die in z'n eentje meer dan een halve meter boven het gras uitstak. Het bleek een Purperorchis te zijn met z'n rood-witte bloemen. Tussendoor hoorden we op verschillende plekken de Grauwe Gors en zowaar ook de bij ons zo bekende Boomleuwerik. Een vertrouwd geluid in dit Zuid-Franse land.

De volgende morgen maakten we een rit langs de kloven van de Jointe, een rivier die in Le Rosier samenvloeit met de Tarn. Op sommige punten krijg je werkelijk het idee, dat je beneden door de Amerikaanse Grand Canyon rijdt. Rotswanden rijzen soms honderden meters steil omhoog, waarbij je je maar heel nietig voelt.

Even voorbij het plaatsje Meyeries kronkelt zich een smalle weg steil omhoog naar de Causse Méjane. Eveneens een golvende hoogvlakte, die echter veel meer in cultuur gebracht is. Er tussenin liggen wel enige ruige velden en op één daarvan wisten we op een gegeven moment de Griel te spotten. Het was helaas nog ver weg,

zodat een mooie opname er niet inzat. Maar in ieder geval hebben we hem gezien en het is lang niet gemakkelijk hem in beeld te krijgen, want deze vogel is erg schuw en drukt zich bij onraad direct tegen de grond. Onderweg zagen we nog een Blauwe Rotslijster langs vliegen. In de verte zat nog een groepje Alpenkauwen tegen een helling. Volgens het boekje zouden nabij een klein dorpje Rotsmussen te zien zijn, maar ondanks een gedegen zoektocht lukte het ons niet ze in het vizier te krijgen. Wat we wel zagen was een Roodkopklauwier, die we later nog verschillende malen zouden tegenkomen. In de bosjes ontdekten we een Provençaalse Grasmus. Wat de orchideeën betreft, viel het aanvankelijk nogal tegen. Alleen enkele exemplaren van de Mannetjesorchis, maar toen we wat verderop reden, zagen we links van de weg verschillende

“Adam en Eva” Vlierorchis

bloemtrossen uit het gras omhoog steken. Opvallend was, dat deze bloemtrossen wel hetzelfde model hadden, maar dat de kleur varieerde van geel tot bijna roze en donkerrood.

Het bleek hier te gaan om de Vlierorchis, ook wel “Adam en Eva” genoemd, omdat ze wel duidelijk bij elkaar horen, maar toch heel verschillend van kleur zijn. Er stonden nog verschillende andere soorten orchideeën zoals de Spinnenorchis, de Aapjesorchis, de Harlekijnorchis, en de Mannetjesorchis.

Na zo’n weekje Cevennen vonden we het wel even genoeg en we vertrokken richting Spanje. We willen hierbij nog wel even vermelden, dat we heel veel plezier gehad hebben van de natuurgids over de Cevennen, die we uit te Jan Verwey-bibliotheek te leen hadden.

In Spanje streken we neer op de camping La Gaviota aan de baai van Rosas. We werden verwelkomd door Mariska de Graaff, die al geruime tijd op deze camping zat. De eerste avond de beste maakten we een rondje om de camping, dat al direct een aantal leuke soorten opleverde. Zo hoorden we al enkele Hoppen om ons heen. Op het strand zelf liepen enkele Steltkluten te foerageren in

de plasjes die er lagen. Naderhand bleek, dat ze in de buurt van deze plasjes broedden, want een week later zagen we ze met jongen lopen. Verder had er een aantal Kleine Plevieren op het strand gebroed, want op diverse plaatsen lagen er verlaten nestjes.

We liepen dwars door een soort rietmoeras, afgewisseld met enkele kleine grasvlakten. Regelmatig vlogen er de bontgekleurde Bijeneters rond, zo nu en dan afgewisseld door een Purperreiger. Mariska wist te vertellen, dat op één van deze grasvlakten een Griel te vinden was. Na enig zoeken zagen we er inderdaad eentje in de verte staan. Zoals gezegd zijn Grielen erg schuw en na een paar seconden drukte hij zich tegen de grond, waardoor hij nauwelijks meer te zien was. Even verderop zagen we de eerste Nachtzwaluw rondvliegen. Met het geluid op onze mobiele konden we er soms twee tegelijk naar

ons toe lokken. Na een poosje kwamen we in de buurt van de uitmonding van de rivier de Fluvia. Daar zagen we eerst een Woudaapje wegvliegen en even verderop zaten er liefst 5 Kwakken in een boom. Kennelijk was de familie Kwak net uitgevlogen. Andere reigersoorten, die we zagen zitten, waren de Purperreiger, de Koereiger en de Kleine Zilverreiger. Via een andere weg liepen we terug naar onze camping. Onderweg, in een klein bosje, zagen we een Velduil rondvliegen. Even verderop liepen tussen de Olijfbomen enkele Rode

Patrijzen. Zo al met al geen slechte avond.

De volgende dag trokken we per fiets zuidwaarts, om in een klein bosje de Kuifkoekoek waar te nemen. Mariska had hem daar al eens gezien. We brachten geruime tijd op deze plek door, maar helaas geen Kuifkoekoek. Wel troffen we een eindje verder een groepje Bijenorchissen aan, die daar prachtig in bloei stonden. Daartussen

Steltkluut met kuikens

stonden ook nog enkele exemplaren van het Hondskruid.

Even ten noorden van onze camping ligt een mooi natuurgebied. Parc Natural del Aiguamolls de l'Emporda genaamd. Er is daar een aardig bezoekerscentrum te vinden en de verwachtingen waren hoog gespannen. We hoorden wel veel Cetti's Zangers en Nachtegalen en in één van de plasjes zagen we een Ralreiger zitten. In het park zijn verder heel wat Ooievaars te vinden, die zich hier snel vermenigvuldigen. Net als in Nederland gaat het hier om Ooievaars, die een aantal jaren geleden geïntroduceerd zijn. Aan het eind liepen we langs en steile wand, waar tal van Bijeneters heen en weer vlogen. Bijeneters maken diepe holen in lemige wanden, waarin ze hun eieren uitbroeden. In de lucht lijken deze kleurrijke vogels een beetje op grote vlinders.

Even verderop, in de buurt van Rosas, ligt een andere gedeelte van het genoemde natuurgebied. Op de weg er naar toe zagen we twee Wespddieven lopen op een stoppelveld, terwijl langs een bomensingel enkele Scharrelaars heen en weer vlogen. Ook ontmoetten we nog een Roodkopklauwier, die op een struikje zat. Tegen het einde van ons verblijf aan de Spaanse kust maakten we nog een andere wandeling rond de camping en we stonden onderweg verbaasd van een groot aantal

donkerrode Tongenorichsen. Ook hier waren ze vergezeld van tal van exemplaren van het Hondskruid. Mariska wist te vertellen, dat hier vlak bij een Hop zat te broeden. We wachtten een poosje en we zagen regelmatig Hoppen langs vliegen er ergens onderin een Olijfboom wegduiken. Het bleek, dat het nest onderin deze boom zat tussen enkele wortels. Als je voorzichtig naderbij kwam kon je inderdaad de kleine Hopjes zien zitten.

Tongenorchis

We hadden oorspronkelijk het plan hierna naar de Spaanse Pyreneeën te gaan, maar op dat moment was het weer daar nog slecht en er lag bovendien heel veel sneeuw. Geen aantrekkelijk vooruitzicht om daar door de sneeuw te banjeren. Verder naar het zuiden was ook geen optie, want langs de kust was het weer ook nog onzeker met grote kans op onweersbuien. Dus daarom weer naar Frankrijk teruggekeerd, waar het weer begon op te knappen. Voordat we de reis naar Frankrijk ondernamen, hebben we het museum van Dali in Figueres en zijn voormalige woning in Portlligat bezocht. Een bijzonder leuke afwisseling tussen al die andere waarnemingen door.

We kwamen in de loop van de middag in de Camargue terecht, een uitgestrekt deltagebied op de plek, waar de Rhône in de Middellandse Zee uitmondt. We kozen voor de camping Clos du Rhône bij Saintes Maries de la Mer, waar we al twee keer eerder hadden gestaan. De directe omgeving was nauwelijks te

Hop, met het nest onderin een Olijfboom

herkennen, want in onze herinnering was het gebied rond deze camping omgeven door vele plasjes, waar o.a. Stelkluten, Kleine Zilverreigers en Flamingo's volop rondscharrelden. Nu was het een uitgebreide zandvlakte, waar bulldozers het terrein effenden voor de aanleg van parkeerplaatsen voor campers. De volgende dagen zat het weer ook bepaald niet mee, want het begon hevig te waaien. Een tochtje op de fiets zat er dus niet meer in. Wel kwamen we op deze camping Rien Sluijs en Cock Schrameyer met echtgenoten tegen, die ons nog enkele nuttige tips gaven. Toen na enkele dagen de wind begon af te nemen, hebben we nog een fietstocht ondernomen langs de zgn. westelijke Petit Rhône. Om deze route te bereiken, moesten we gebruik maken van een veerpont, de Bac de Sauvage genaamd, en langs deze route kwamen we diverse Koereigers in het land tegen. Langs rijstvelden liepen een Purperreiger, Koereigers, Kleine Zilverreigers en een Ralreiger. Hoppen kwamen we ook een paar keer tegen en een mooie verrassing was een Scharrelaar op een elektriciteitsdraad. Wat roofvogels betreft, zagen we twee Slangenarenden en later nog zowel de Zwarte als de Rode Wouw. De Orpheusspotvogel liet zich onderweg duidelijk horen, vaak vergezeld door de vele Graszangers, die we te horen kregen. Bij ons afscheid van deze camping kwam nog even de Kleine Zwartkop tevoorschijn.

Tegen het einde van onze reis maakten we nog een stop bij het plaatsje Anduse aan de Oostkant van de Cevennen. De camping ligt heel mooi langs de rivier de Gardonne. 's-Morgens vroeg ontdekte Dineke twee langs zwemmende Bevers. Opmerkelijk is dat Bevers

hier geen burchten maken, maar hun hol gewoon tussen de rotsblokken hebben. Langs de rivier vlogen regelmatig Kleine Zilverreigers en zowaar ook enkele Blauwe Reigers. Vanuit onze caravan waren we getuige van het voeren van jonge Grauwe Vliegenvangers, die ergens in een holte van een boom zaten. Erg vogelrijk is deze streek verder niet, maar wat plantengroei betreft des te interessanter. We hebben ons vooral op de orchideeën gestort en we wisten toch weer een aantal nieuwe soorten aan onze lijst toe te voegen. Een van de wandelingen van uit Anduse zal ons nog lang heugen vanwege het grote aantal orchideeën dat we onderweg hebben gezien. Opvallend was, dat we zo nu en dan een Zomertortel zagen en hoorden, een geluid, dat je helaas bij ons nauwelijks meer hoort. Tongenorchissen waren ook hier in grote getale aanwezig, evenals ook weer het Hondskruid en de Bijenorchissen. Andere soorten waren de Vliegenorchis, de Welkriekende nachtorchis, de Bergnatchorchis, honderden exemplaren van het Rood bosvogeltje, de Bokkenorchis, de Keveorchis, het Vogelnestje, de Aspergeorchis en ga zo maar door.

Al met al kwam er zo toch nog een aardig slot aan onze vakantie, mede vanwege de prachtige landschappen en nog een leuke waarneming van de Kleine Klapekster, bovenop één van de causses.

Het gaat hier nog maar om een bescheiden weergave van onze belevenissen, maar we hopen, dat u voldoende inspiratie hebt gevonden om ook eens in deze streken te gaan struinen.

Grauwe Vliegenvanger